

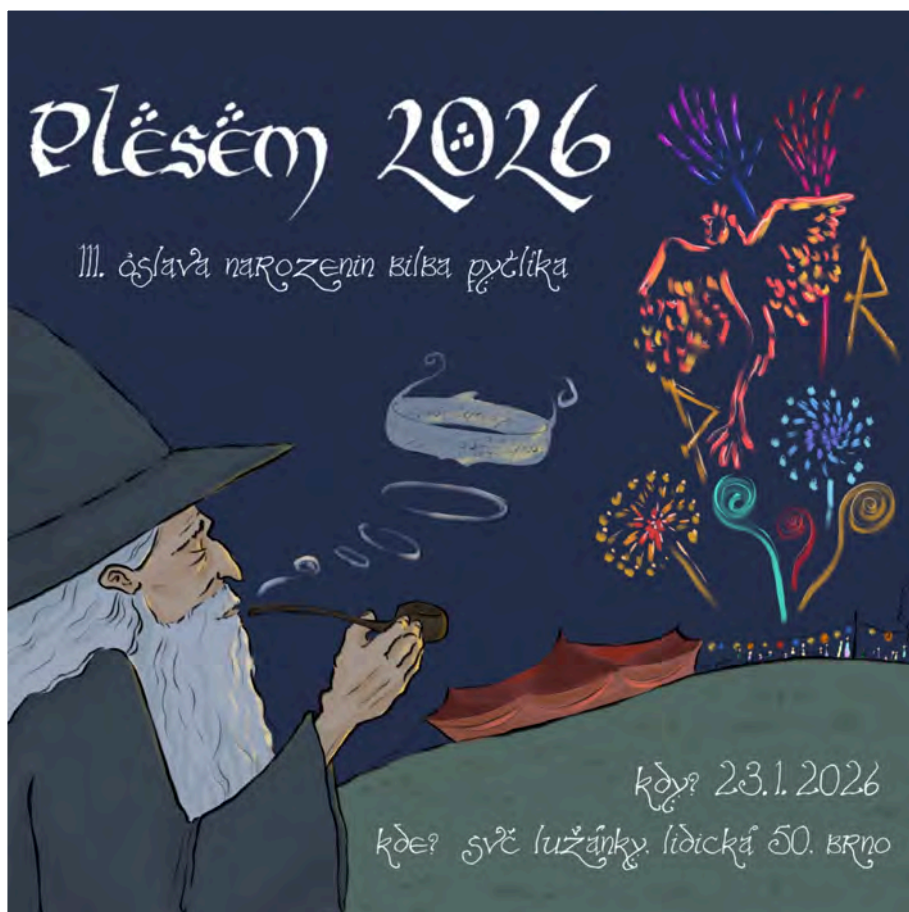
SETKÁVÁNÍ

List sborů Českobratrské církve evangelické
v Brně I a Brně II

Obsah

- 2 **BIBLICKÉ ZAMYŠLENÍ: Izajášovo snění**
Ondřej Macek
- 4 **OKÉNKO DO STARŠOVSTVA**
Jura Popelář, Ester Malachová, Ondřej Macek a Mariana Boudová
- 11 **OKÉNKO K FARÁŘŮM: Znovu a spolu**
Lenka Dobrovolná
- BYLO**
- 14 **Stručně z Brna I**
- 14 **Okamžiky z podzimní školky v Miroslavi**
Františka Sedláčková
- 17 **První evangelická ekokonference**
Zuzana Medňanská
- 18 **Skauti a jarmark pro Vendolí**
Kateřina Stará
- 20 **KAMPAOLOGIE: Zvoník od Červeného kostela**
Iva Květonová
- 24 **OKÉNKO K DĚTEM: Victor Heinrich Riecke**
Ondřej Macek a Iva Tůmová
- 28 **ŽIL S NÁMI: Muž, který se neřídil radami svévolníků**
(Vzpomínky na bratra faráře Jiřího Grubera)
Petr Zajíc, Petr Hejl, Václav Matoulek, Marta Procházková a Olga Pikousová

- 41 **SETKÁNÍ: O sborech, lidech a víře**
Ondřej Macek
- 50 **KNIHA: Jedno rychlé doporučení**
Miriam Dobrovolná a Daniela Doušková
- 51 **KALENDÁŘ**
- 53 **FOTOREPORTÁŽ**

Izajášovo snění

I překují své meče na radlice svá kopí na vinařské nože.
Pronárod nepozdvihne meč proti pronárodu, nebudou se již
cvičit v boji.

Izajáš 2,4

Píseň č. 452 Zavítej k nám

Na světě je momentálně nejméně 59 válek, ve kterých je jednou ze stran nějaký stát. Celkem probíhá asi 110 ozbrojených konfliktů. Za ozbrojený konflikt se počítá ten, ve kterém dojde během jednoho roku k více než tisíci úmrtím. Jde o nejhorší situaci od konce druhé světové války.

Advent je pro mě čas, kdy spíš než na to, co se stalo v Betlémě před dvěma tisíci lety, myslím na to, co bych rád, aby se stalo hned, co nejdřív, brzy. Je to pro mě čas naděje, doufání, že přijde zastavení zabíjení.

Evidentně se nám však Pán Bůh ještě rozhodl dávat čas...

Izajáš si to v tom svém dávném snu představoval tak, že národy popoutují na horu Hospodinovu, k Pánu Bohu, nechají se jím poučit, ukázat si životaplné cesty a to s nimi hne tak, že svůj zbrojní průmysl přemění v podnik bratří Veverků.

Ježíš to podle mě realizoval. Lidé za ním dokonce na ty hory putovali. Ale ono dojít, přečíst, slyšet zřejmě nestačí.

Dietrich Bonhoeffer 16. července 1944 v dopisu z vězení příteli napsal: „Kristus nepomáhá silou své všemohoucnosti, ale silou své slabosti, svého utrpení.“

Ježíš žel není hasič všech našich problémů, lékař našich nemocí, chlebodárcem sytící naše nedostatky. Není to nakonec ani moudrý a vtipný rádce a učitel či schopný politik.

Z Jeruzaléma nevypráskal všehoschopné gaunery a mordýře, nevyhnal z bunkrů putiny a podobné svině a nesedl si na jejich trůny.

V Jeruzalémě jej naopak posléze zmučili a popravili.

Snažím se uvěřit v Boha, který to dovede do dobrého finále, ve

kterém se nebude válčit a plakat, hladovět a žíznit, kde nikdo nezůstane bez objetí, bez lásky, bez důstojnosti.

Ale zatím nám poslal „jen“ krále na oslu.

„Zatím“ nám neposlal někoho, kdo by nás zbavil utrpení. Bohu-žel. Může být však vedle nás jako někdo, kdo je také zažil, kdo byl také opuštěný, ponížený, odsunutý na periférii, na kterého se místo lásky vykašlali.

„Zatím“ „jenom“ tato nabídka, že svět se dá změnit solidaritou, soucitem, odpouštěním. Pokus změnit svět odspodu, s námi.

Zatím nám Ježíš „jenom“ ukazuje, že se nemusíme bát smrti.

Píseň č. 454 Noc ke konci se kloní

Modlitba

Bože, díky za Ježíše.

Prosíme, ať už skončí války a nenávisti mezi lidmi.

Prosíme, dej nám svého Ducha, ať máme odvahu, sílu, naději, chuť tu s Ježíšem tvořit život.

Požehnáání

Kéž Bůh naplní tvé srdce neukojitelnou touhou

— neboť on chce tvou touhu naplnit.

Kéž se Boží tvář rozzáří nad tebou

— neboť jeho přítomnost září jako světlo ve tmě.

Kéž Bůh chrání tvé cesty

— neboť on ti vychází vstříc.

Kéž ti Bůh dá odvahu změnit život

— neboť on činí vše nové, i tebe.

Kéž ti Bůh dá sílu k novému začátku

— neboť on je odvážný Bůh.

Kéž je Bůh vždy s tebou, i tam, kde ho nečekáš

— neboť přichází nepozorovaně, nečekaně

a tiše jako dítě ve stáji.

Okénko do staršovstva

Setkávání presbyterů v Brně I

Záříjovou schůzi zahájil bratr Pavel Wolf čtením krátkých zamyšlení. Po zahájení jsme standardně začali schválením zápisu poslední schůze. Pokračovali jsme dlouhou diskuzí nad ohlédnutím našich farářů. Zlehka jsme se dotkli plánu na další neděle a následovala rozprava o čtyřletém působení našich farářů u nás ve sboru Každý z nás vyjádřil svůj názor, dojem, přání... Navázali jsme rozhovorem o fungování sboru — hlavně o organizačním zajištění akcí, jako služeb v kostele, u kávy, při koncertech ... a dalších aktivitách sboru.

Na říjnové schůzi staršovstva jsme schválili instalaci klimatizace v prostorech kanceláře na Zelené faře. Jednali jsme o posílení akustiky po bocích Červeného kostela, protože je zde špatně slyšet. Problém bude řešit Kuba Marek. Mluvili jsme o délce povolání našich kazatelů, o účelnosti uspořádání stolů v presbyterně na Zelené faře. Jejich přeskupení by mělo zlepšit komfort při vzájemných rozhovorech, např. po bohoslužbách. Byly nastíněny komplikace při nastavování ozvučení v Betlémském kostele, bratr Jan Sypták bude řešit nápravu s Církví bratrskou. Odsouhlasilo se, že o velkých svátcích (Vánoce, Velikonoce a Letnice) budou v našem sboru pouze jedny bohoslužby (v Červeném kostele). Také pouze jedny bohoslužby budou v Neděli věčnosti. Dále bylo odsouhlaseno, že na 2. svátek vánoční a na Silvestra budou společné bohoslužby se sborem Brno II. Místa konání se budou střídat — například když 26. 12. budou ve sboru Brno I, na Silvestra budou ve sboru Brno II. Další rok se pak termíny vymění. Pro nedostatek sloužících farářů budou někdy bývát v Betlémském kostele „čtené“ bohoslužby. Dále jsme řešili otázku financování sborových akcí (např. Noc kostelů, Malý Prater, výstavy). Odsouhlasilo se, že se uvolní částka 60 000 Kč ze sborového rozpočtu, a pokud by měla být tato suma překročena, podle druhu akce se zváží podání grantu. Na zahradě na Pellicově je potřeba provedení prořezávky stromů. Shodli jsme se na tom, že ji provede odborná firma. Staršovstvo také odsouhlasilo věnovat deset tisíc Kč na podporu trpících civilistů v Gaze. Na

neziskovou křesťanskou naddominační organizaci „Hledám Boha“, jejímž partnerem je i naše církev, byl odsouhlasen finanční příspěvek pět tisíc Kč.

Listopadovou schůzi jsme zahájili zamyšlením od Erazima Koháka z Hesel mladých svišťů. Velmi poučné, i v kontextu jeho vydání v 90. letech. Po úvodním hlasovacím kolečku spjatém s pořadem schůze jsme per rollam (tedy písemně) hlasovali o povolání kazatelů na další volební období. Z diskuze také vyplynula potřeba definice hlasovného člena sboru, o níž budeme jednat v dalších měsících. Uplynulé období jsme shrnuli „opatrně“ kladně — běží standardní týdenní sborový program, práce na stavbách pokračují, nálada je optimistická; nyní se připravují akce na jaro a léto 2026.

Na jaře nás čekají volby poloviny staršovstva, probrali jsme tedy, zda stávající členové s končícím mandátem chtějí kandidovat znovu. Diskutovali jsme o oslovování dalších členů sboru pro kandidaturu do staršovstva.

Dále následovala zpráva Finanční komise. O penězích se nemluví snadno, ale zvládli jsme to díky skvělé přípravě členů komise. Děkujeme! V příštím roce nás čekají práce na Betlémském kostele — střecha je ve špatném stavu a máme závazek pokračovat v úpravách interiéru. Staršovstvo rozhodlo nyní primárně pracovat na opravě střechy, práce na úpravách interiéru vyžadují kapacity, které nemáme. V závěru schůze jsme vyslechli krátkou zprávu z konventu, probrali návrhy, které nespádají do „velké“ agendy, a rozdali si úkoly do příští schůze.

Jura Popelář a Ester Malachová ■

Zelená fara prošla významnou rekonstrukcí

V prvním patře byly zřízeny tři učebny a hygienické zázemí Evangelického gymnázia (EGY). Třídy získaly nové akustické příčky se skleněnými výplněmi a moderní osvětlení. Také zde byla vyměněna okna do atria.

Ve druhém patře školy jsme zmodernizovali sociální zázemí a přilehlé prostory. Významnou změnou je rovněž výměna starých oken do vnitřního atria za nová plastová s izolačními skly.

Ve třetím patře, internátu Evangelické akademie, prošlo kompletní obnovou hygienické zázemí včetně sprch. Nové WC-kabiny, sprchy, umyvadla i moderní systém větrání nyní slouží k pohodlnému bydlení studentů.

Ve všech třech patrech jsme kompletně obnovili rozvody vody, kanalizace a topení.

Děkujeme všem, kteří měli s rekonstrukcí trpělivost. Věříme, že modernizované prostory budou dobře sloužit studentům i pedagogům v dalších letech.

Děkujeme také kurátorovi sboru Petru Zukalovi, který rekonstrukci z větší části řídil.

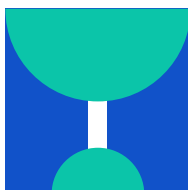
Proměnu zázemí pro nové gymnázium financoval z větší části Jiho-moravský kraj částkou 3 miliony; 1,6 milionu jsme získali od Evangelisch-Lutherische Kirche in Bayern, Evangelisch-Lutherische Landeskirche Sachsens a Gustav Adolf Werk a zhruba stejnou částku vložil do akce náš sbor.

Práce jak na Červeném kostele

Po dlouhém jednání s památkáři bylo přistoupeno k pracím, které mají odstranit problém zatékání do kostela. Restaurátor vyměnil část kamenného krytí štítu (resp. nahradil umělým kamenem na bázi římského cementu), opravil horní část štítu (čistění a spárování) a domodeloval stříšku nad zídkou, která má již hotovu nerezovou armaturu.

Pokryvač vytvořil měděné řešení odvodu vody tak, aby bylo zabráněno zanášení. Brzy by mělo proběhnout ještě demontování lešení a pomocí plošiny čistění prostoru kolem vížek. Akce stála půl milionu Kč a řídil ji obětavě Milan Ryšavý.

Ondřej Macek ■

Setkávání presbyterů v Brně II

V září jsme se naposledy sešli ještě s Ivou Květonovou jako administrátorkou našeho sboru. Musím napsat, že spolupráce s Ivou probíhala moc mile a přátelsky. Jsme moc vděční, že nás do období bez vlastního faráře uvedla právě ona. Myslím, že to dost pomohlo i s ohledem na domlouvání různých akcí a setkání, které teď máme spojené s Brnem I. Konkrétně bych chtěla Ivě poděkovat třeba za to, že zaštitila společnou biblickou pro děti, že se u nás po bohoslužbách snad vždycky zdržela i na kafe a povídání a že se trpělivě a s úsměvem zúčastňovala našich někdy docela zdoluhavých schůzí. A samozřejmě moc děkuji i sboru Brno I, který v období bez vlastního faráře zatěžujeme. Víme, že to není samozřejmost, a vážíme si toho.

V říjnu a v listopadu jsme se už sešli s naším novým administrátorem, Davidem Sedláčkem, farářem z miroslavského sboru. David se do spolupráce s námi pustil s nadšením, což je pro nás povzbuzující. Sám navrhl, že by mohl občas vést setkání střední generace a v příštím roce by se rád víc zapojil i do vedení biblické pro děti.

V listopadu jsme také přijali rezignaci Martiny Šebestové na členství ve staršovstvu. Martina se tak rozhodla po domluvené odmlce, a tak to pro nás nebyl nečekaný krok. Staršovstvo tedy povolalo Kateřinu Trnkovou, aby se z náhradnice stala řádnou členkou staršovstva.

Co si budeme povídat, nacházíme se v období, které je pro staršovstvo i náš sbor náročné, a navíc není jasné, kdy skončí. Kromě toho, že s oslovováním kazatelů pro každé bohoslužby je samozřejmě mnohem víc práce, než kdybychom měli svého faráře, je také potřeba vkládat další energii do oslovování kandidátů na faráře. Přiznám se, že mi energie trochu ubývá. Na konci září jsme dostali další zamítavou odpověď, do které jsem opět vkládala velké naděje. Trochu se v tom teď plácáme, ale zároveň si uvědomujeme důležitost celé situace a některým z nás už to nedá spát. Ale jedeme dál. Zachytili jsme jednu hozenou rukavici a teď v listopadu jsme odeslali další dopis. Eva Kazdová v průběhu podzimu naši situaci konzultovala s bratrem Zvonimírem Šormem, celocírkevním farářem pro duchovenskou službu. Pouštíme se i do dalších osobních konzultací a vedle toho taky samozřejmě

přemýšlíme o změně strategie — jezdit za kandidáty a zvat je osobně?

Dokud jsem nebyla aktivněji zapojená do chodu sboru, moc jsem nechápala, proč někdo říká, že je pro sbor zdravé, když si zažije období bez faráře. Teď už tomu ale začínám trochu rozumět. V Blahoslaváku se teď potvrzuje, že máme spoustu schopných lidí, kteří jsou ochotní s něčím pomoci. A nejsou to zdaleka jen členové staršovstva. Díky tomu to v našem sboru pořád dost žije a rozhodně to zatím nepůsobí nijak depresivně. Myslím, že teď je aspoň příležitost si to naplno uvědomit a cítit za naše společenství vděčnost. Složitější je situace v Tišnově, kde není tolik aktivních členů, mezi něž by se daly všechny organizační úkoly rozdělit, a tak stojí organizace jen na několika rodinách. Na to nesmíme zapomínat. A navíc si teď ještě více vážím farářské práce. Už jsem tady někdy dříve psala, že teprve až když jsem nastoupila do staršovstva, pořádně mi došlo, kolik je za tím vším práce. Teď mi zase lépe dochází, co všechno faráři dělají, jak je jejich role pro sbory důležitá a jak je ta práce specifická ve srovnání s jinými profesemi. Třeba v tom, jak moc jejich práce ovlivňuje životy členů rodin. Jsou to nejčastěji právě rodinné důvody, kvůli kterým oslovení kandidáti na faráře naše pozvání odmítají. Také si uvědomuji, že v některých osobních situacích člověk opravdu potřebuje toho svého faráře, kterého administrátor, pastorační/administrativní pracovnice nemůže dostatečně zastoupit. Období bez faráře sice pomůže uvědomit si spoustu věcí, ale stejně bych už našemu sboru přála, aby to netrvalo moc dlouho.

A teď z hospodářského ranku: už od října se nám podařilo pronajmout byt na Sevastopolské ulici. Moc děkujeme brigádníkům, kteří na konci září pomohli s tím, aby byl byt dostatečně vyklizen, uklizen a připraven pro nájemnice. V souvislosti s narůstajícím počtem nájemníků v bytovém domě na Lidické jsme nově zavedli i schválili domovní řád, který popisuje základní pravidla pro nájemníky ve vztahu ke sborovému areálu. Řešili jsme například, jak stanovit pravidla pro parkování, shodli jsme se na tom, že nechceme, aby dvůr vypadal jako parkoviště. Parkovací místa jsou tedy k dlouhodobému parkování určená jen pro zaměstnance sboru, jak to bylo zvykem doposud. Taky jsme

OBRÁZKY ZE STARŠOVSTVA DÍL 12. "TÚJE"
 DŮLEŽITÝM ÚKOLEM KAŽDĚHO STARŠOVSTVA JE PEČE O ESTETIKU SBOROVÝCH PROSTORŮ... KRESLÍ: PETR D! PÍŠE: ŽIVOT

...A ANI V BLAHOŠLAVÁKU SETO NEDARÍ A ESTETIKA TRPÍ JEDNOHO DNE SE HOSPODÁŘSKÁ KOMISE ROZHODLA ZAUJMOUT PRINCIPIALNÍ POSTOJ

JENŽE BRATR PLÍŠKVA SE NEDAL ODMĚNUTÍM ODRADIT A VYKRESLIL SVĚ TÚJKY V NEJZARĪVĚJŠÍCH BARVÁCH PŘEDSEDOVI KOMISE III KTERÝ VYMEKL

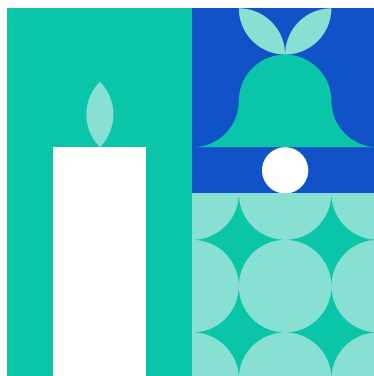
NAKONEC SE Povedlo pro plán získat i naše zahradní architektky... a zjara proběhlo velké sazení. Vypada to teď u farářské garáže hezky, jenže někdo pořád nechce přiznat zásluhu tuším a tvrdí, že to jsou jalovce (!)

JSOU TO JALOVCE? ZKUSTE JE PŘESKOČIT ROVNÝMA NOHAMA A UVIDÍTE.

přišli na různorodé poruchy v prostorách obchodů. V příštím roce tedy budeme muset počítat alespoň s drobnými opravami těchto nebytových prostor. V listopadu se podařilo zrealizovat kompletní obnovu prolézačky na sborové zahradě, v příštím roce patrně bude potřeba pořídit novou trampolínu. Už sbíráme požadavky od různých komisí a skupin, abychom mohli připravovat sborový rozpočet na další rok. Stále více prostoru na našich schůzích zabíralo také schvalování krátkodobých pronájmů. Díky naší historicky první administrativní pracovníci, Běle Lédlové Šebestové, se totiž podařilo výrazně navýšit krátkodobé pronájmy sborových prostor. Běla skončila své působení na této pozici koncem října z důvodu odchodu na mateřskou dovolenou. Ale naštěstí se nám podařilo najít její nástupkyni v Markétě Tardy Páralové, která mohla na její práci plynule navázat.

Pokud by vás zajímalo podrobněji, co na staršovstvu projednáváme, nebo pokud byste měli nějaký podnět k řešení, určitě se na nás neváhejte obrátit buď osobně, nebo přes e-mail (starsovstvo-posta@blahoslavak.cz nebo mariana.boudova@blahoslavak.cz). Já osobně budu ráda za jakoukoliv odezvu na práci staršovstva nebo třeba na tento článek. Zajímalo by mě, jestli to někdo čte (děkuju všem, kteří se mi už ozvali!) a jestli se k vám dostávají včas informace, které potřebujete.

Mariana Boudová ■

Znovu a spolu

Jak jsme se dočetli v zápisu ze staršovstva Brna I, stávající faráři Iva Květonová a Ondřej Macek budou obhajovat své posty.

Bylo vaše rozhodnutí automatické, ze setrvačnosti, nebo má nějaké hlubší podloží?

Iva: Byl to dost dlouhý proces.

Ondřej: Byl to několikaměsíční docela intenzivní zápas.

Proč nechcete měnit? Proč byste odmítli lukrativnější nabídku (Blahoslavák)?

Iva: Dává mi smysl jít ještě nějaký kus cesty s lidmi ze sboru. Pořád mám pocit, že jsem se s nimi sotva seznámila. Pokud bych nepokračovala v Brně I, o nabídce z Brna II bych vážně uvažovala, je to moc hezký sbor.

Ondřej: Jak pravil jeden z našich synů: Mezi Spartou a Slávií se běžně nepřestupuje. Byť je to lákavé.

Co vás v Brně I hodně baví?

Iva: Baví mě setkávání s lidmi. Při sborových programech, při osobních rozhovorech. Pestrost práce. Výzvy.

Ondřej: Baví mě lidé. Jednu srpnovou neděli jsem po bohoslužbách měl dvě na sobě nezávislá setkání, která nakonec byla tím klíčovým impulzem, že jsem se rozhodl zůstat. Také mě baví, že je to sbor, který nabízí asi největší možnou paletu činností, jež lze ve farářování zažít — od dětí po seniory, od biblické po Diakonii, evangelické školy. A důležitá je pro mě i možnost spolupráce s Ivou...

Co byste v dalším období chtěli trochu/nebo více změnit, posunout?

Iva: Staršovstvu jsem napsala tohle: Propojovat lidi a pečovat o ně. Tenhle bod tedy kopíruji z předchozího povolacího období. Pořád je v tom co

dělat. Ráda bych pomohla k tomu, aby se práce ve sboru děla v týmech. Je to zásadní pro budoucnost sboru. A bavilo by mě to víc. A pak bych chtěla přispět k tomu, abychom se naučili dělat zpětnou vazbu, svobodně si nastavovat hranice. Ještě přemyslím nad ekologickou administrativou, jestli se tomu tak říká. Například minimalizovat zbytečné úkony, digitální nepořádek. Ráda bych jezdila dřív domů, ale nevím, jak to mám zařídit.

Ondřej: Všechno bych chtěl dělat líp. Jen někdy nevím jak a kdy. Byl bych rád, kdyby se nám ještě trochu víc dařilo tvořit společenství a kdyby se sborový život o kousek víc posunul od přijímání ke sdílení, dávání. Zkrátka zaktivnil. Strašně nerad někoho přemlouvám k tomu, aby něco dělal, takže se ze mě stává pak našťvaný vyhořelý sólista. Iva má plán dělat věci víc v týmech. To je dobrá cesta. A moc rád bych byl, kdyby se nám podařilo ve shromážděních lehce odvázněji a třeba radostněji zpívat.

Jak se v jedničce líbí vašim rodinám?

Iva: Otázka se trochu míjí s naší situací. Moje rodina žije aktivně ve sboru v Nosislavi, já v Brně I. Kdyby někoho zajímalo, jaké to je, podělím se. Ale takhle do éteru... Občas přijedou na návštěvu. Takže asi jako návštěvě? Justýna (to je nejmladší, blondatá, modrooká, ale fakt naše) se v jedničce pohybuje nejvíc. Chodila s našimi konfirmandy na přípravu ke křtu, dělala vedoucí na tábore, chodí pravidelně do dorostu, na Zelenou faru do školy. Naučila se k nám do kanceláře nakukovat oknem — to je milý. Karolína v kancelářích uklízí, brigádně, jsou tam na ni hodní, takže jednička dobrý, řekla bych. Josefa a jejich kraky.cz jsme si najali na jaro na zahradu na Pellicově. Myslím, že je tedy v jedničce taky rád. Jirka dostal tuhle sklenici se zbytkem večere z Alfy a dost si ji hlídal. Řekla bych, že se mu v jedničce tím pádem líbí. A Vilemína se dala do holportu zatím jenom s Diakonií na Hrnčířské, ale je možné, že jsou to tanečky kolem jedničky, která je jí sympatická.

Ondřej: Alžběta je teď na rok v Židenicích a říká, že jí Červený kostel chybí. Dětem se bydlení na Pellicově líbí. Slepícím také. Myslím, že jsme tu ve sboru už doma — i vztahy. Byť to nebylo hned a snadné.

Lenka Dobrovolná ■

Iva a Ondřej unikátně na lešení Červeného kostela

Stručně z Brna I

1. září zahájilo Evangelické gymnázium školní rok v Červeném kostele a obě jeho třídy se už učí na Zelené faře.

V polovině září skončila výstava Doroty Zlatohlávkové a vystřídala ji na čas opět Morava toleranční.

27. září jsme se v přeplněném Červeném kostele rozloučili s Jiřím Gruberem.

8. října zpíval v Červeném kostele evangelický pěvecký sbor z Curychu, ke kterému se připojil Vachův sbor moravských učitelek.

16. října hrálo Divadlo poq v Betlémském kostele příběh o královně Ester (scénář, hudba a režie: Eva Ventrubová; účinkovali: Zdena Herfortová, Ladislav Kolář, Eva Ventrubová, Alžběta Rolečková).

2. listopadu jsme slavili díkůvzdání se skauty ze Sedmdesátky a výtěžkem benefičního jarmarku podpořili vznikající Diakonii ČCE ve Vendolí.

Okamžiky z podzimní školky v Miroslavi

Jako každý podzim i letos se konalo podzimní setkání mládežníků všeho věku. Tentokrát jsme 17.—19. října jeli do Miroslavi, kde nás čekal nabitý víkend, kterým nás provázelo téma Okamžik, zaměřené na zážitky, jejich prožívání, fomo (fear of missing out) atd. Páteční odpoledne bylo zahájeno pohoštěním, na kterém se podílely i miroslavské babičky, a následovala seznamovací a večerní hra. Týmy mládežníků se tak mohly podívat nejen do zákoutí Miroslavi, ale na jednotlivých staništích i do různých koutů světa, neboť hra se nesla v duchu cesty kolem světa. V průběhu večera byl také nachystán impulz a ztišení od

Výtvarná dílna na miroslavské školce

dvou mládežníků, kteří nás jak rozesmáli, tak i donutili zamyslet se nad významem zážitků a našeho času.

Do sobotního rána jsme se nechtěně probouzeli s hasičskými sirénami v 6:30 a následně budičkem o hodinu později. Dopoledne nás kromě dílen čekala také panelová diskuze o zážitcích a o tom, jak je každý vnímá. „Bylo moc zajímavý mít možnost sdílet svoje pohledy a názory na tohle téma mezi generacemi — hoststvo, které jsme totiž pozvali, bylo většinově o generaci či dvě starší. Jedna hostka byla naopak o necelou generaci mladší, a to bylo snad ještě víc obohacující,“ říká jedna z hlavních organizátorek Ema Přikrylová. V tom se navíc shoduje i s mládežníkem Benem. Co se týče účastníků, mnozí z nás jsou rádi, že jezdí stále noví lidé, letos i přijela i spousta nováčků, pro které byla tato školka tou první v životě. A doufáme, že ne jediná. Někteří dokonce vzpomínali na časy, kdy právě oni byli ti nejmladší, a jak je vlastně skvělé, že oni mají nyní ten úkol vytvořit pro nové mládežníky hezké prostředí.

Po výborném obědě nás čekal Tedtalk, při němž každý host mluvil o svých zážitcích, ať už cestovních nebo ze života na vozíčku, a sporty, které se díky hezkému počasí mohly konat v parku u zámku a na venkovních hřištích. Večer byl završen opět hrou, tentokrát vlajkovkou. A kdo chtěl zůstat vzhůru déle, mohl tak učinit v klidné čajovně nebo hudebně. Tu ocenil ne jeden mládežník, protože skvělá kapela hrála (nejen) svítákovky. Hrál se na kytary, basu, saxofon, dokonce se donesly i bicí z fary a hudba zněla asi do jedné ráno.

V neděli jsme se rozloučili krásně přichystanými bohoslužbami, které nadchly nejen organizátory, ale i účastníky. Po nich jsme se jako vždy rozloučili v kolečku za doprovodu písničky „Dál přece nejdeme sami“ a rozjeli jsme se domů. Celkový dojem ze školky pak Ema shrnula v jedné krátké větě: „Doufám, že účastníci si školku užili podobně jako my organizátoři — o tom nám snad může dostatečně svědčit počet naspaných hodin, kterej, ač byl skromnej, znamená, že zábavu bylo pořád kde čerpat.“

Františka Sedláčková ■

Dál přece nejdeme sami.

První evangelická ekokonference

Střežit a obdělávat? Na Zelené faře jsem párkrát kroužila kolem plakátku s tímto názvem, sympatickou zelenou grafikou (jak jinak, když šlo o ekologickou konferenci) a ne zcela vhodným dušičkovým termínem 1. 11. 2025. Už po prvním přečtení mne tato konference hodně lákala. Jsem takový věčný laický ekolog a zároveň už léta pracuji v tzv. pomáhající profesi. A kde jinde by se zájem o lidi a přírodu měl diskutovat, přepojovat i prakticky konat než v církvi.

Ono to postavení člověka a přírody je vůbec jedna z věcí, která mne zajímá. Jsme součástí přírody, ale) také se z ní hodně vyčleňujeme. Na jednu stranu je to nevyhnutelné, abychom přežili. „Život je krádež“, jak řekl jeden z řečníků, a my musíme o ten svůj život v přírodě bojovat. Na druhou stranu je naše vyčlenění z přírody tragédií, a máme-li dobře žít (možná i přežít), je zapotřebí hledat si k přírodě opět cestu.

První ročník ekologické konference ČCE s výše zmíněným názvem a mně osobně sympatickým otazníkem na konci přinesl různá témata. Jan Zámečník nám představil téma ekoteologie, tedy ekologie v teologických proudech v posledních desetiletích, a teologii zvířat. Zajímavé téma, trochu kontroverzní, ale tak to má na správné konferenci být. Dozvěděli jsme se například, že Albert Schweitzer se při lékařských zákrocích omlouval bakteriím, které zabíjel...

O své práci v Krkonošském národním parku a postupujících změnách nám povídal Jakub Kašpar. Přiznávám, že jako správná Slovenka se nad českými vrcholy vždy trochu pousměji, ale teď už vím, že výška není všechno. Krkonoše mají unikátní arкто-alpínskou tundru. Ta ale teď z různých důvodů dost rychle mizí.

Sociální zemědělství je dlouholeté téma Elišky Hudcové. Právě v této oblasti se hezky potkává ekologie, příležitost pro zaměstnávání lidí s různým znevýhodněním a společenská odpovědnost. A naštěstí zde

není prostor pro nějaké sociální bubliny — vedoucí je od bláta stejně jako zaměstnanci, to potvrzují z vlastní praxe.

Čistě rostlinnou stravu nám teoreticky i prakticky přiblížil Adam Brzica Novotný. Jako všežravec jsem byla mírně skeptická, ale diskuze s ním byla zajímavá a jídlo z jeho cateringu výborné.

Marek Drápal nám představil aktivitu České křesťanské environmentální sítě. Zaujal hlavně veselým výkladem, v paměti mi uvízl jeho výrok: „Na nakupování tady máme odvykací kúru, second handy!“

A nakonec nám Petr Mokrejš, vedoucí projektového oddělení ÚCK, přiblížil úspěšné projekty některých církevních sborů a jako svou srdcovku označil nádrže na dešťovou vodu a jejich využití ke splachování a zalévání v Blahoslavově domě.

Bylo to moc příjemné setkání. Díky a těším se na další ročník.

Zuzana Medňanská ■

Skauti a jarmark pro Vendolí

K podzimnímu času patří v našem sboru i dobročinný jarmark. Tradičně ho slavíme o Neděli děkuvzdání. Zpěvem, modlitbou a slovem nás při něm doprovází i skauti ze 70. oddílu. Skautům patří také poděkování za pomoc se sobotní přípravou stolů, Elišce Sedláčkové děkujeme za výzdobu kostela a sestrám z křesťanské služby za organizaci a přípravu vašich výrobků a výpěstků. Jejich báječné sladké pečivo se vyprodalo během pár minut. I letos se potvrdila šikovnost a nápaditost vás všech. Bratr kurátor sušil křížaly, řada z vás zavařovala marmelády a pesta, pekla švestky a müsli, sušila bylinky, včelaři stáčeli med a Katka točila na kruhu veselé hrnečky, které se za „Black Friday“ cenu vyprodaly. Ela opět našla originální kousky. Nerada bych na někoho zapomněla. DĚKUJEME vám všem! Do Vendolí jsme díky vaší štědrosti poslali 34 502 Kč. Tak zase za rok!

Kateřina Stará ■

Skauti zpívají z nesmrtelného zpěvníku Svítá.

Jeden z mnoha stolů nabízející domácí dobrotu

Tvůrkyně i prodejkyňe Ela a Anika Vedrová

Zvoník od Červeného kostela

V létě nám napsal pan Matúš Sedlák, že by si rád zazvonil na zvon v Červeném kostele. O pár dní později se ozval zhruba dvanáctiletý kluk se stejným nápadem. Začali jsme si říkat, jestli se v Brně náhodou nerodí nový trend a jestli máme být nadšení, nebo rovnou zavést pořadník. Nakonec se ukázalo, že „zvonická rodina“ už dávno existuje a že k ní oba pánové patří. Zvon se poprvé rozezněl před bohoslužbami v neděli 28. září a od té doby ho slyšíte pravidelně.

Představil byste se nám?

Volám sa Matúš Sedlák, mám 20 rokov a pochádzam z obce Špačince, ktorá sa nachádza pri krajskom meste Trnava. Vyštudoval som Strednú priemyselnú školu technickú v Trnave (odbor mechatronika) a aktuálne pokračujem v štúdiu na Vysokom učení technickom v Brne v odbore Strojárska technológia (už druhý rok).

Jak jste se dostal ke zvonění?

Celkovo sa zvonmi zaoberám aktívne už necelých 10 rokov. Môj prvotný kontakt s nimi nastal niekedy okolo roku 2010, kedy sme sa s maminou zcela náhodou ocitli na vežiach katedrály sv. Petra a Pavla práve v Brne. V momente, keď sme stáli v bezprostrednej blízkosti najväčšieho, tzv. biskupského zvona, bol spustený na záver nejakej slávnosti, a tak sme sa v šoku snažili utiecť na nejaké menej ohlušujúce miesto. Tento pomerne stresujúci zážitok vo mne vyvolal zároveň i akúsi fascináciu a rešpekt — začal som si teda o zvonoch dohľadávať viac. Neskôr som sa za účelom mapovania a nahrania zvonov začal vydávať do veží i osobne, aby som mohol aj iným nadšencom priblížiť bežne nedostupné miesta a poodhaliť klenoty skryté za múrmi veží. Okrem iného som sa začal venovať i odbornému poradenstvu v rámci opráv zvonov, nakoľko tým, že zvony nie sú viditeľné a bývajú často zanedbané. Do dnešného dňa som zmapoval

Zvoník Matúš při svém prvním zvonění (na zvon Tomáš)

viac ako 900 kostolných veží a zvoníc vo viac ako 10 európskych krajinách, pričom výsledky mojej práce možno nájsť na YouTube kanáli „Matthew’s bells“: <https://www.youtube.com/@matthewsbells>.

S nástupom na školu som sa vo voľnom čase začal zaujímať aj o brnenské zvony a ich stav. Žiaľ, väčšina zvonov bola v čase môjho príchodu mĺkva, a tak sme sa to rozhodli s partiou podobných nadšencov zmeniť. Možno teda na záver povedať, že som sa vrátil tam, kde to všetko začalo.

Na ktorý najväčší zvon jste zvonil?

Najväčší zvon, na ktorý som doposiaľ zvonil, je zvon Najsvätejšia Trojica a sv. Václav v olomouckej katedrále, ktorý je svojou úctyhodnou hmotnosťou — 8,2 tony — 3. najväčším v ČR a najväčším na Morave. Neďaleko Červeného kostola však taktiež máme raritu, a to 5. najväčší zvon v ČR, ktorý sa nachádza v kostole sv. Tomáša a váži 7,2 tony. Pochádza až z roku 1393. V rámci našej iniciatívy sme mu po 80. rokoch opäť vrátili hlas a teraz je ho možné počuť vždy v sviatočné dni.

Jak velká parta zvoníků v Brně jste a co všechno děláte?

Ako som spomínal, aktuálne v centre Brna figuruje partia zvonárov (zvoníkov), ktorá sa nielen stará, ale i pravidelne — až 14krát do týždňa zvonieva na zvonoch v centre mesta. Ešte predtým, ako sme začali s našou iniciatívou, bolo potrebné sa dohodnúť s rektormi jednotlivých kostolov — tí našu iniciatívu mimoriadne podporili. Ďalej bolo potrebné veže vyčistiť, keďže sa jedná o bežne neprístupné priestory, ktoré boli v nevyhovujúcom stave pre frekventovanejšiu návštevu. Postupne sa nám podarilo vyčistiť takmer všetky kostolné veže v centre Brna a do dnešného dňa sa staráme a o zvony až piatich kostolov. Jedná sa konkrétne o zvony kostola sv. Jakuba, kostola sv. Tomáša, kostola sv. Jánov, kostola sv. Michala a samozrejme i Červeného kostola, ktorý je aktuálne najnovším prírastkom do našej „zvonovej rodiny“. Je nás spolu asi dvadsať zvonárov, z toho desať aktívnych, pričom veková škála je od 15 po 70 rokov.

Co víte o zvonu a zvonech v Červeném kostele?

Na základe pôvodnej zvonovej stolice a pozostatkov zvonového príslušenstva, ktorého pozostatky (srdcia, hlavice, páky) sa zachovali dodnes, možno bezpochyby konštatovať, že Červený kostol v čase pred prvou svetovou vojnou disponoval nesmierne rozsiahlym zvonovým inventárom vzhľadom na rozmery veže. Nanešťastie sa z tohto zvonového súboru nezachoval žiaden zvon a všetky padli ako obeť vojnových rekvirácií počas prvej svetovej vojny.

Po prvej svetovej vojne veriaci pre kostol zakúpili ako náhradu aspoň jeden bronzový zvon od známeho brnenského zvonolejárskeho rodu Hiller. Zvon bol zakúpený v roku 1928, kedy zvonolejáraň viedol Ing. Richard Herman Hiller, ktorý bol adoptovaným synom Vojtecha Hillera mladšieho. Práve Vojtech s jeho matkou Annou Hillerovou „rozdúchali“ produkciu zvonov najmä v časoch po prvej svetovej vojne, kedy bol ich najväčší nedostatok. Richard viedol dielňu až do roku 1933 a o štyri roky neskôr dielňa s dlhoročnou tradíciou konkurzom zanikla.

Do dnešného dňa veža Červeného kostola disponuje iba týmto zvonom. Váži približne 120 kilogramov a znie v tóne e2. Je osadený pod polom bývalého najmenšieho zvona — v samostatnej ocelevej konzole. Má pôvodný

ocelový záves a je rozzváňaný tradičným ručným spôsobom každú nedelu o 9:45 na 5 minút.

Opis zvona: vrchná časť krku zvona na sebe nesie nápisovú pásku lemovanú plastickými linkami, v ktorej je situovaný signujúci nápis: HILLER, BRÜNN 1928. Pod páskou zvona sa nachádza dokola obiehajúci, opakujúci sa bohatý plastický ornament rozdelený do dvojice segmentov a to — páska s ústrednou ornamentikou bohatej rozviliny a poloblúkové gotické okná s krížami a nápisom JHS. Telo zvona na sebe nesie jednoduchý nápis: PHILIPPER 1, 23 — odkazujúci na text v Biblii: „Neboť mňa tíži obojím, toužím odejít a byť s Kristom, čož je nesrovnateľne lepšie.“ Prechod k úderovému vencu zvona zdobí trojica plastických liniek. Úderový veniec zvona disponuje prázdnu páskou lemovanou plastickými linkami.

Máte ohľadne zvonu/ zvonů v Červeném kostele nějaké přání?

Mojím asi aktuálne najväčším prianím, ktoré v sebe zahŕňa práve i Červený kostol, je to, aby sa raz do veží vrátili všetky chýbajúce zvony a spolu opät plným hlasom zvolávali všetkých veriacich.

Iva Květonová ■

Zvon ve věži Červeného kostela, stár téměř 100 let, 120 kg, ladění e2

Victor Heinrich Riecke

Pocházím z Německa ze Stuttgartu, kde jsem se narodil 17. května 1759. Můj tatínek byl lékař a profesor medicíny. Mě však podnítil ke studiu teologie, kterou jsem vystudoval v Tübingenu, kde jsem také získal doktorát a chvíli učil. Moje první odborné práce se týkaly filozofie, historie, ale také oběhu Měsíce kolem Země.

Ve svých třiaadvaceti jsem přijel do Vídně, kde jsem chtěl ve dvorské knihovně studovat řecké a hebrejské rukopisy.

Evangelíci se tam scházeli, tehdy krátce po vydání Tolerančního patentu, k bohoslužbám na švédském a dánském velvyslanectví. Dokonce jsem zde několikrát jako ordinovaný kazatel vedl bohoslužby.

Tam jsem se poprvé potkal s brněnskými evangelíky, kteří se snažili získat pro svůj malý sbor prvního pastora. (Titul farář mohli mít v Habsburské říši jen římskokatoličtí duchovní.)

Upřímně. Brněnský továrník, který pomohl evangelíkům sbor založit, to chápal jako takový benefit pro své zaměstnance. A nový pastor měl být jeho součástí.

Když jsem dostal jejich nabídku, zaujalo mě to tak, že jsem se ji rozhodl vyslyšet. A vykašlal jsem se na akademickou kariéru.

Společenství to bylo hodně pestré. Pár bohatých ředitelů továren a hodně chudých dělníků a řemeslníků. Zároveň k němu patřili lidé až z Velké Bíteše či Velkého Meziříčí. Většina z nich mluvila německy, ale ne všichni.

Byla to doba dost vyhrocených sporů mezi římskými katolíky, kteří přišli o svůj náboženský monopol, a evangelíky, kteří byli občany druhé kategorie. Ovšem například v zednářské lóži, jejíž jsem se stal členem, jsem se potkával s katolickými kanovníky i osvíceneckými šlechtici. Společně jsme chtěli budovat demokratický svět vzdělaných a sobě rovných lidí.

Moje práce zahrnovala spoustu činností. Samozřejmě jsem vedl bohoslužby, kázal, ale také se snažil dělat diakonii. Náš sbor dost pečoval o sirotky a chudé. Vydával jsem knihy a také týdeník o hospodářství, kultuře, zdraví (propagoval jsem očkování), jehož výtěžek byl rovněž určen na pomoc nemajetným.

V roce 1787 jsem se vydal na několikatýdenní cestu po bohatých uher-
ských evangelických sborech, kde jsem se snažil získat peníze pro ty chudé
sotva založené na Moravě. Spolu s mým přítelem a superintendentem Mi-
chalem Blažkem jsme tyto prostředky pak investovali u spřátelených
brněnských podnikatelů a jen úroky z nich pokryly několik ročních platů
pro kolegy pastory. Z Uher jsem nepřivezl jen peníze, ale také jsem si tam
našel manželku Sophii Eleonoru, se kterou jsme měli pět dětí.

Hrdý jsem na to, že se mi prostřednictvím mých kontaktů podařilo v roce
1800 zabránit popravě šesti vojáků, kteří byli obviněni ze vzpoury.

A asi největší radost jsem měl z nově založené školy. Sám jsem na ní
učil a jsem rád, že se stala oblíbenou v Brně a že byla vnímána jako dobrá
přípravka pro vyšší školy i k podnikání. Podařilo se nám ji také brzy dobře
vybavit knihami, mapami, notami, sbírkou minerálů, rostlin i modelů rŕz-
ných moderních přístrojů.

Na druhou stranu musím přiznat, že po pár letech jsem byl dost vyčer-
paný. Nejenom prací, ale životem v říši habsburských císařů. Jako evan-
gelík, na kterého ještě ke všemu bylo v malém Brně dost vidět, jsem byl
pořád v podezření, že jsem cizí agent, chystám nějakou evangelickou
vzpouru apod.

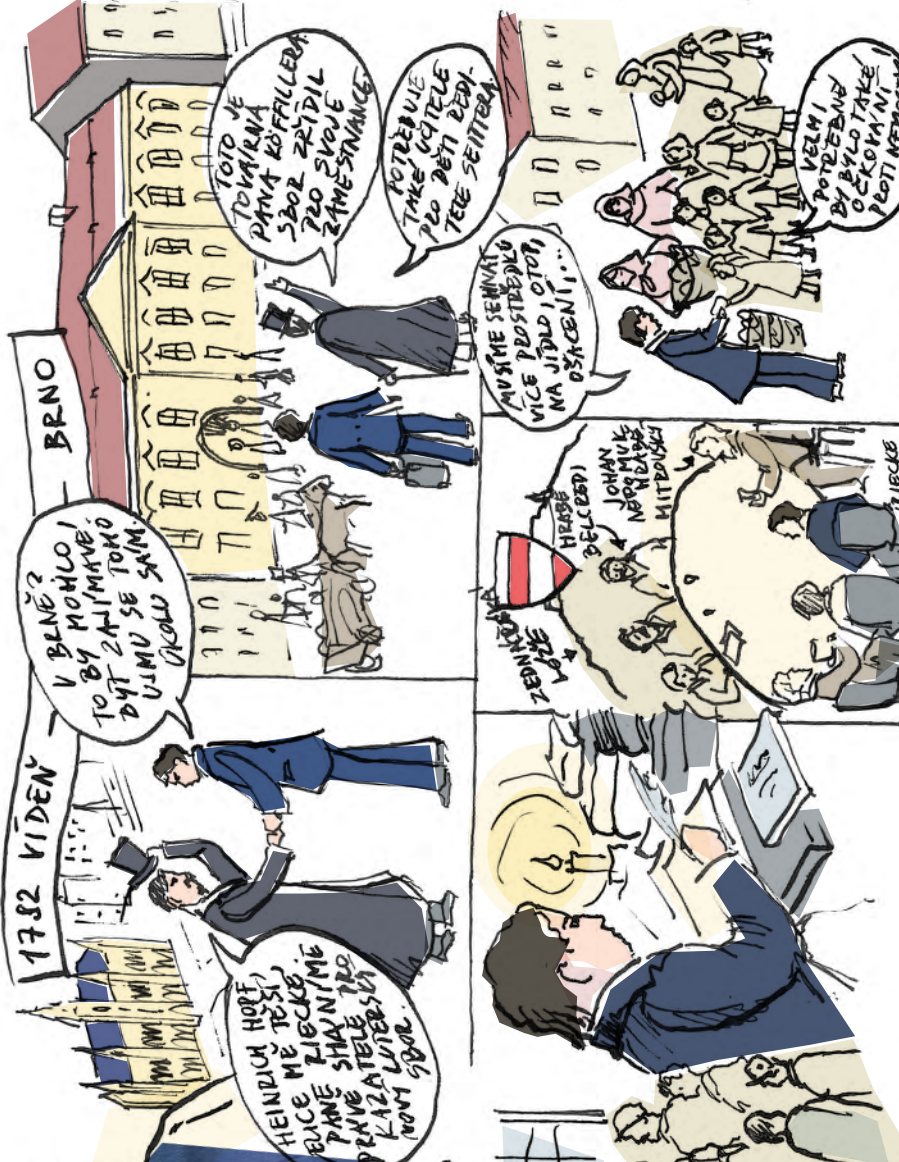
I proto jsem v červenci 1802 ve sboru oznámil, že bych rád odešel. Zů-
stal jsem ještě půl roku, než si za mě evangelíci našli náhradu. Odchod
byl smutný a dojemný.

Po odchodu z Brna jsem působil v Tübingenu a od roku 1811 jsem byl
farářem v Lustnau kousek od Tübingenu. Těsně před Vánoci 1829 jsem
se na zkoušce zpěváků nachladil, pak přechodil zápal plic, protože o svát-
cích jsem měl hodně bohoslužeb, po Novém roce jsem ještě zvládl hodinu
s konfirmandy, ale 14. ledna 1830 jsem zemřel.

Riecke, nebo jeho nástupce, do Brna přivezl evangelický zvyk zdobení jeh-
ličnatých stromků na Vánoce. V křestní kapli Červeného kostela je do zdi
zasazena pamětní deska věnovaná památce prvního evangelického pastora
v Brně. Původně byla v někdejší toleranční modlitebně a po jejím opuštění
byla přenesena do nového kostela.

Ondřej Macek ■

VICTOR HEINRICH RIECKE 17. 5. 1759 - 14. 1. 1830

1787

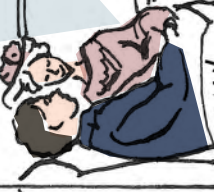
UHRY SUPERINTENDANT
MICHAEL BAECK

BRNO

1792 - ZALOZENI EVANGELICKE SKOLY

OBJEDEME
V UHRAČKCH SBOH,
EVANGELI BY NAM
JESTLI BY VYPO-
MOHLY VYPO-
MOCI.

DRAHA
ELEGANTNÍ
SOPHIE SE VAM
V BRNE JISTE
LÍBIT!

ROZHODNE
JE NEVRAČNÉ
S PRAVEDNOU

1802

CO JE
TEBOU?
S DRAHA?

JSEM PANK.
VYBERZCHII OZ
V MONAŠEVANGELIKA
PRO MEJ, EVANGELI,
A JE VELMI LYN,
JE VEDEPEANO.

LIDE VE
SBOHU BUDU
SMUTN.

1829 TUBINGEN

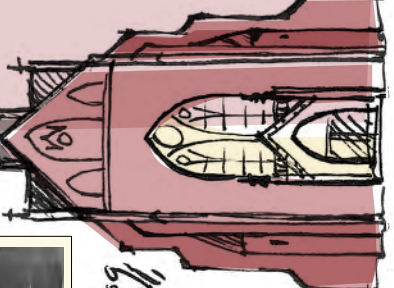
HEHEK!!

VRAŤME
SE DO
NĚMECKA.

- německy teolog, kazatel, učitel, publicista
- propagátor dsvidenství, filantrop
- první kazatel hrněnskeho křesťanského sboru (1782 - 1803)

14. 1. 1830

Muž, který se neřídil radami svévolníků

V následující rubrice přinášíme vzpomínky na zesnulého bratra faráře Jiřího Grubera (1952—2025). Dílem se jedná o příspěvky, které zazněly při pohřebním shromáždění, a dílem pak o články zaslané přímo redakci Setkávání. Děkujeme.

Blaze muži, který se neřídí radami svévolníků, který nestojí na cestě hříšných, který neseďává s posměvači, nýbrž si oblíbil Hospodinův zákon, nad jeho zákonem rozjímá ve dne v noci. Je jako strom zasazený u tekoucí vody, který dává své ovoce v pravý čas, jemuž listí neuvadá. Vše, co podnikne, se zdaří.

Žalm 1

Jako strom u tekoucí vody

Během svého působení v Kloboukách Jiří vykonal dílo, které bylo v tehdejších poměrech téměř neuvěřitelné. Obnovil výuku náboženství, biblické hodiny, znovuzavedl slavnostní konfirmace, rozvinul práci s dětmi, mládeží i rodinami. Obnovil pěvecký sbor, který se stal nedílnou součástí života sboru. Rodiny začaly jezdit na týdenní pobyty na Blažkov. Vydával sborový zpravodaj — Kloboucké zvony a na Nový rok 1993 zahájil tradici ekumenických shromáždění.

Již brzy po svém nástupu se pustil — společně se sborem — do rekonstrukce fary. Svépomocí a díky obětavým brigádníkům vzniklo místo pro setkávání všech generací, byl vybudován nový sborový sál

Jiří Gruber s klobouckými přáteli v jeslích

a pracovní farář. V roce 1995 vedl generální opravu kostela v Kloboukách — od statického zajištění chrámové lodě až po novou kanalizaci a fasádu. Když v roce 1998 odešel jako farář do Brna, zanechal po sobě nejen opravené budovy, ale i živý, soběstačný sbor, který dalších pět let fungoval bez faráře.

Ano, Jiří byl opravdu jako strom zasazený u tekoucí vody — dával ovoce v pravý čas.

Jiří byl můj dobrý přítel. Procestovali jsme spolu kus Evropy. Byl to dobrý organizátor, který si vše vždy naplánoval dopředu. Neměl moc rád změny, nechtěl dělat věci živelně, vše muselo mít řád.

Když přišel do seniorského věku, přijal službu v Hustopečích a začal s námi chodit do sauny. A tam byl Jiří jiným člověkem. Najednou tam nebyl farář a senior, ale stal se v té skupině saunujících se chlapů „rovným mezi rovnými“. A velice se mu to líbilo a pochvaloval si to. Jako ostatní klábosil o bramborách na zahrádce, o vinohradu, o rodině a lehčí nadváze. Ale i o životních strastech i radostech. A měl z toho radost.

I z toho, že byl s námi.

Bude mi chybět.

A jistě i mnohým z vás.

Vzpomínejme na něj s úctou a vděčností.

Děkujme Bohu, že jsme mohli jít kus cesty společně s ním.

Petr Zajíc z Klobouk ■

Sen o dobrém místě

Na sklonku reálného socialismu, kterému od počátku osmdesátých let Jiří Gruber statečně čelil jako kloboucký evangelický farář, měl odvahu přijmout za svůj sen Leoše Princla a vozíčkáře Václava Růžičky. Sen o dobrém místě ke společnému životu lidí s těžkým handicapem a lidí zdravých, kteří si budou pomáhat a žít v ekumenické křesťanské komunitě. Pro tento sen získal staršovstvo klobouckého sboru, tehdejší seniorátní výbor i synodní radu. Uskutečňovat se začal ještě před listopadem 1989 v Odstrčilově vile v Kloboukách u Brna, jež byla v majetku klobouckého sboru. Dálo se tak za pomoci mnoha členů Českobratrské církve evangelické a široké veřejnosti a Jiří byl spolu s Leošem hlavním hybatelem toho všeho.

Když Betlém v roce 1990 zahájil svou činnost oficiálně, byl Jiří do jeho činnosti zapojen jako organizátor a člen betlémského kuratoria a zároveň jako kazatel Slova Božího: na přání betlémské komunity začal v Odstrčilově vile každý týden sloužit kázáním a vysluhováním večere Páně, což bylo tehdy mimořádné. Jiří se aktivně podílel na vzniku a formování evangelické Diakonie a zasadil se o to, že se Betlém stal od prosince 1991 její organizační součástí. Na krátký čas zastával roli ředitele střediska, a když tuto funkci předal Leoši Princlovi, stal se předsedou představenstva.

Po rezignaci Leoše z funkce ředitele v polovině 90. let měl Jiří odvahu podpořit mou kandidaturu na toto místo a začali jsme velmi úzce spolupracovat. Společně a s pomocí Boží jsme zvládli profesionalizaci

služeb střediska podle nového zákona o sociálních službách, také jsme rozdýchali přeměnu představenstva na dozorčí radu, jejímž předsedou byl Jiří opakovaně volen a byl po dlouhá léta pevnou oporou celému středisku i mně. Na funkci předsedy dozorčí rady v důsledku své nemoci rezignoval vloni v listopadu, ale jejím aktivním členem zůstal až do smrti.

Těžká nemoc Jiřího oslabil, ale neutlumila jeho aktivitu — spíše naopak. Věděl, že čas se krátí, a tak s pomocí své rodiny a přátel žil a sloužil opravdu naplno. Ti, kdo byli u toho, dobře vědí, o čem mluvím... Jsem rád, že Jiří v době své nemoci mohl díky našim odlehčovacím službám několikrát nalézt krátkodobý azyl a péči v Odstrčilově vile, a umožnil tak odpočinek pečující manželce a rodině. Tam, kde dobrodružství Betléma začalo, jsme spolu i naposledy hovořili.

Petr Hejl, ředitel Diakonie Betlém ■

Pokora i zápal

Před nedávnem mne Jiří požádal, jestli bych mu mohl zaslat jisté statistické údaje o jeho působení ve sboru Brno I. Vězte tedy, co taková 24letá služba faráře mj. obnáší: V obou kostelech dohromady kázal 932krát. Sezdal 161 manželských párů, pokřtil 276 dětí a dospělých a požehnal 13 nepokřtěným dětem, do života připravil 106 konfirmandů a vykonal 189 posledních rozloučení se zemřelými. Během své služby ve sboru pracoval celkem s 52 presbytery a třemi kurátory, spolupracoval se čtyřmi faráři. Poprvé zde vystoupil na kazatelnu 19. října 1997 a naposled 7. dubna 2024. Naposled jsme ho ve sboru přivítali 7. května tohoto roku, kdy se postaral o tzv. druhý program v kavárničce. Ale to pořád není vše...

Do Brna tehdy přišel s vlastním plánem katecheze, který se rozhodl v roce 2006 převést do formátu kurzů Alfa a Beta. Díky pravidelnému pořádání kurzů můžeme být každý rok svědky křtu dospělých a nových přistoupení do sboru. Stále promyšlené a druhým předávané téma křesťanství a víry se snažil zachytit a poskytnout i písemnou formou.

Stará blažkovská jídelna a Jiřím Gruberem rozjařená mládež

V inzerci nejprodávanějších knih v roce 2004 se mezi naučnou literaturou objevil jeho katechismus nazvaný „Otázky a odpovědi“. Byl hlavním tvůrcem zpěvníku Svítá.

Dobré nápady podporoval s velkým zaujetím a intenzitou, v maximální míře jim propůjčil své schopnosti. Do kalendáře brněnských kulturních akcí se tak dostaly hudební nešpory nebo výstavy. Výstava Morava tolerantní, která přibližuje na tu dobu jedinečné tolerantní náboženské poměry na Moravě v 16. a 17. století, prošla mnohými sbory naší církve a taky obcemi na jižní Moravě a městskými brněnskými částmi. Do jejího sestavení vložil mnoho své energie. Veřejnosti také nabídl vhled do církevního života zapojením sboru do Brněnské muzejní noci. Otevřením Červeného kostela během této akce a nabídnutým programem chtěl ukázat veřejnosti, že kostely sice nejsou muzea, ale že mohou nabídnout něco, co jinde není.

V roce 2000 navázal kontakty s členy bývalého německého luterského sboru. Uspořádal setkání s „bohoslužbou smíření“, ze kterého vzešlo přátelství s farářem Hansem Fischerem, ordinovaným ke službě v roce

1944 v Červeném kostele a jeho manželkou Liselotte, členy německého sboru, kteří našli po válce svůj nový domov ve Vídni. Manželé Fischerovi byli našemu sboru velmi nakloněni a občas k nám zajížděli, stejně jako my do Vídně.

Byl spoluorganizátorem ekumenických poutí jižní Moravou nazvaných „Pojďme spolu“. Procházky se konají se od roku 2017 a přibližují duchovní historii četných konfesně a národnostně pestrých míst Moravy. Dnes už taky považujeme za samozřejmost pravidelná ekumenická bohoslužebná shromáždění církví působících ve středu města Brna — u zrodu těchto setkávání stál a na přípravách těchto akcí se podílel rozhodující mírou taky bratr farář.

Mnoho víkendů a týdnů strávil s mládeží a členy sboru na výjezdech, na Blažkově, mnoho času věnoval přípravě časopisu Setkávání, který se pod jeho redakčním vedením stal aktuálním informačním kanálem a živou písemnou kronikou sboru. Mnoho sborových aktivit je vedeno členy sboru, ale pro sebe musel mít vždy o všem přehled.

S působením bratra faráře ve sboru Brno I zůstane spojena i náročná přestavba sborových prostor ve farní budově na Opletalově ulici, a zejména splnění 100letého snu několika předchozích generací: přestavba farní budovy na Pellicově ulici.

Druhá dekáda tohoto století byla pro něj doslova hektická. V letech 2009 až 2019 byl seniorem Brněnského seniorátu a ve stejném období od roku 2011 do 2021 zastával pozici předsedy synodu. I přes tyto časově a pracovní náročné činnosti nezanedbával vlastní sbor, věnoval mu vždy svou sílu a pozornost. Uvědomoval si, že od Pána Boha dostal, jak říkal, nezasloužený dar, o který se musí podělit a předávat druhým. Cítil, že musí sloužit církvi, sboru, Pánu Bohu. Dovedl motivovat k práci pro sbor, pro církve. A pokud se nenaplnila jeho očekávání, někdy to dal sice najevo, ale nevyčítal.

Jiřího rétorické obdarování přitahovalo pozornost a zájem posluchačů kázání, přednášek a účastníků rozhovorů.

Po roce 2021 zůstal bratr farář ještě do konce roku 2022 částečným úvazkem ve sboru a poté odešel, nikoliv však do důchodu, ale pomáhat řešit chod neobsazených sborů v Hustopečích a v Nikolčicích.

Ani těžké onemocnění diagnostikované v závěru minulého roku bratra faráře zcela nezastavilo v konání jeho celoživotního poslání. Fyzická síla docházela, ale myslí zastiňoval mnohé zdravé. V telefonických rozhovorech, které intenzivně vedl s námi „zdravými“, paradoxně dodával sílu, elán a odvalu nám. Ovšem taky díky manželce, sestře faráře Janě Gruberové a nejbližší rodině, kterým patří upřímný obdiv za vytvoření dokonalého prostředí s nebývalou, těžko představitelnou péčí.

Ze 24 let, z toho za 15 let velmi úzké spolupráce jsme si navzájem mohli mnoho nejenom říct. Jednu z posledních rad, kterou mně bratr farář dal, bylo, jak se chovat v případě, že má člověk vystoupit s nějakým sdělením, výkladem či přednáškou. Řekl: „Nikdy se nenechej rozhodit a znervóznit, pokud jsi připravený, chovej se tak, abys za každou cenu, i na úkor okolností a času, dokázal předat to, na co ses připravoval.“ Ostatně, sám se toho držel, třeba razantně odmítal ojedinělé výtky na svá někdy delší kázání.

Přes nekompromisně jasnou zdravotní diagnózu byl pro nás jeho odchod vzhledem ke stále živé komunikaci s námi nečekáný. Sbor v Brně I bude vděčně vzpomínat na svého dlouholetého kazatele, pana faráře Jiřího Grubera a děkovat Pánu Bohu, že nám bylo umožněno strávit dlouhý čas v jeho blízkosti. Máme v sobě smutek, ale neseme si i naději a víru v očekávání dobrého příštího.

Václav Matoulek ■

G.R.U.B.E.R.

Geniální hlas faráře Jiřího Grubera jsem poprvé zaslechla roku 1981 na „školce“ evangelické mládeže v Brně-Židenicích. Seděly jsme s dvojčetem Olgou v plném kostele úplně vzadu, skoro nic neviděly a najednou zazněl ten hlas, skoro řev — z šedé totality vytryskl svobodný čistý pramen, který nás uchvátil. A najednou umýval od strachu. Měnil.

Rádcem, ne vedoucím, nám byl Gruber v poradním odboru mládeže Brněnského seniorátu. Nechával prostor k někdy až zdlouhavé diskuzi,

slovo dostal každý. Vehementně podpořil i cizí nápad. Statečně nás za totality učil demokraticky jednat.

Umění bylo téma školky roku 1988 v Blahoslavově domě, které jsme s Gruberem prosadili proti tradiční nedůvěře evangelíků vůči všemu zobrazenému. V zadních sálech se konala výstava křesťanských umělců, tehdy většinou zakázaných, a Petr Oslzlý zde v nabitěm kostele hrál středověká mysteria. V té době jsem též byla v týmu opisovačů not pro mládežnický zpěvník Svítá, který Gruber začal za totality skládat, ačkoli byla pramalá naděje na jeho vydání.

Boj o Truhlářskou 8 Gruber od začátku roku 2016 sledoval, fandil nám a pomohl mi toto téma prezentovat na synodu. Zřídit v tomto domě tolik potřebné evangelické muzeum se nám žel nepodařilo, ale sál v patře, kde byla první toleranční modlitebna v Praze, byl restaurován včetně torzálních nápisů biblických veršů.

Editorská práce na knize 100 let Blahoslavova domu byla roku 2024 chvílemi nad mé síly. Staršovstvo rozhodlo, že knihu před tiskem přeče

Typické foto: Jiří Gruber na školce mládeže s kytarou (Betlémský kostel)

ještě celou Gruber. Čtyři dlouhé večery jsme po telefonu probírali texty bezmála padesáti autorů, některé připomínky nebyly tak podstatné, ale řada z nich mi výrazně pomohla. Končil vždy nabádáním, ať vydržím a zálohuju.

Rozloučení se konalo v Červeném kostele v Brně. Sedím s Olgou v zádu v nacpaném kostele, skoro nic nevidíme. Když vynášejí rakev s farářem Gruberem, Ondřej Titěra zpívá geniálním hlasem sloky a my všichni se připojujeme refrémem písně: Svítá nověj den.

Marta Procházková ■

Střípky hovorů s Jiřím Gruberem

Ještě ten den, kdy zemřel bratr farář Jiří Gruber, jsme do redakce dostali e-mail od Olgy Pikousové se zápisky útržků telefonických hovorů z loňského prosince a letošního ledna. Hovorů, které vedla s Jiřím Gruberem. Osu jeho vzpomínek tvořily poznatky o demokratickém zřízení naší církve na sborové i celostátní úrovni i to, jak kontrastovaly s komunistickou totalitou. Otiskujeme výběr z Jiřího promluv, které si Olga během telefonátu rychle načrtla na papír. Zápisky jsme obdrželi nezredigované, a hlavně neautorizované, často obsahovaly Olžinu poznámku o tom, že respondent při zmínkách o konkrétních osobách nebo akcích StB zřejmě ze zvyku s obavami tišil hlas či ho s konspiračním nadšením naopak dramaticky vyklenul.

Sbor

Přišli za mnou budoucí svatebčané, z necírkevního prostředí. Požádal jsem je, ať počkají, než skončí sborové shromáždění, které právě probíhalo.

Pak mi řekli: „To bylo tak nádherné.“ Líbilo se jim, přitom řadoví členové pokládají sborové shromáždění za nudu.

Časopis Bratrstvo

Kája Trusina mě přibral do redakce Bratrstva, a to mě opravdu lákalo. Vzpomínám si, že jsem tam například otiskl trochu provokativní článek o tom, že Pán Bůh je jako pejsek, každý si ho držíme na vodítku a moc si ho nechceme připouštět.

A pak po mně chtěl Kája reportáž ze synodu. Šli jsme tam s Karlem Schwarzem. Půjčil jsem si aktovku, na to jsem si nalepil velký nápis BRATRSTVO. Měla to být legrace, abych vypadal jako zástupce tisku.

Synod

Poprvé jsem byl na synodu právě jako redaktor mládežnického časopisu Bratrstvo. Hlasovalo se tam jako v anglickém parlamentu! Valil jsem oči, nechtěl jsem tomu věřit. Synod si třeba odhlasoval, kdo a jak dlouho může mluvit.

„Každého faráře kontaktuje bezpečnost,“ řekl zcela veřejně na synodu farář Jan Šimsa. Proto ho tak nesnášeli.

Před revolucí jsem na synodu řekl: „Naše církve rozhoduje demokraticky.“ Pavel Smetana zareagoval rázně: „Tady rozhoduje Pán Bůh!“ Ale zastupitelská demokracie pochází z kalvínských sborů. Demokracie je tu proto, aby se vygenerovala Boží vůle. Všichni máme dar Ducha svatého a pomocí demokratických postupů ji hledáme. Boží vůle se může vyjevit skrze rozpravy, diskuse a vzájemné naslouchání.

Faráři byli na očích. A „oni“ klidně vzali souhlas, komu chtěli. Na faráře byl proto vytvářen tlak, báli se, že přijdou o práci. Ale na laiky nemohli. Ti byli na synod voleni naprosto svobodně. Ano, pomohla nám demokracie přímo zakotvená v církvi.

Pamatuji si, že byl jednou na synodu delegátem za mládež Martin Šimsa.

Bohoslužby v klobouckém kostele, u stolu Páně Jana Gruberová

Samozřejmě laik. A jak byl odvážný! Zpočátku mluvil obyčejně, jako všichni, ale ke konci přitvrdil. Řekl věci, které by nikdo jiný neřekl, na rovinu. A nikdo do toho nemohl mluvit, laici přece byli svobodně zvoleni, vše probíhalo naprosto svobodně a demokraticky.

Na druhou stranu se stávalo, že jsme něco usnesli na synodu, třeba jsme zcela demokraticky odsouhlasili, že vězni mohou mít Bibli, a po přestávce zcela demokraticky jeden „významný bratr“, byl tam jako laik, usnesení zkritizoval a vyzval k jeho anulaci. Znovu se hlasovalo a už se to nepodařilo prosadit. Vězni Bibli nedostali. I to je demokracie.

Listopad 1989 na synodu

Tehdy nám Hromádka řekl, že mu Adamec kdysi dal telefonní číslo a řekl mu: „Pane synodní, kdybyste cokoliv potřebovali, rovnou mně zavolejte.“ Hromádka zkusil ze synodu volat, Adamec to nebral. Navrhl jsem, ať mu pošlou telegram, když se nemůžou dovolat. Nakonec se právě na synodu

odehrál v pořadí druhý protest v rámci sametové revoluce, byla to druhá nejrychlejší reakce na události, které se děly na Národní třídě.

Demokracie v očích StB

Přišel za mnou církevní tajemník a říká: „Pane faráři, kdo bude tím synodním?“ Nechápal, že to nebylo předem známé a dané. Řekl jsem mu, že nevím. Že bude znám, až bude zvolen. Samozřejmě že to musel být farář se souhlasem. Ale jinak jsem nevěděl.

Nebo se tajemník ptal: „Pane faráři, kdo bude tím zástupcem za mládež?“ Hledali cestičku, jak zabránit, aby se jím stal Martin Šimsa. Řekl jsem mu, že nevím, kdo bude zvolen. Divil se tomu.

Farář a StB

Každý farář byl na začátku své práce kontaktován StB. Na to nás synodní rada samozřejmě nepřipravila. Vyprávěli nám o všem možném, co nás jako faráře čeká, připravovali nás na ledacos, ale o StB neřekli ani slovo. Mluvili jen o církevních tajemnicích, že s nimi budeme muset jednat. Já jsem ani nevěděl, že existují. Farář Miroslav Heryán mne naštěstí upozornil čtrnáct dnů předem, že mě budou kontaktovat. Vysvětlil mně, kdo jsou, a řekl mi, že budou požadovat slib mlčenlivosti. Zároveň mi poradil, co mám na jejich žádost o mlčenlivost říct. „To vám nemůžu zaručit. Budu se muset vyzpovídat a my evangelíci se zpovídáme jednou tomu, jednou onomu.“ Tlak se v tuto chvíli redukoval a nechali mě být. Pocho- pili, že jsem byl informován.

Jednou při pastorálce za mnou přišla vikářka Eva Pilátová ze sboru Brno II a tak, aby to nikdo neslyšel, se mě zeptala: „Hele, Milan Mrázek půjde na StB, víš o tom?“ Bylo mi hned jasné, že jde o biblickou hodinu v Kašnici, kam jsme měli Mrázka pozvaného. Když jsem totiž nastoupil do Klobouk, zavedl jsem tam biblické hodiny, dokonce i v kazatelských stanicích. A v Kašnici se pořádaly v domácnostech, střídavě u Lexů a Zvo- nařů, vždy jednou týdně. A pak přijel do Kašnice Milan Mrázek, aby povídal o novém chystaném překladu Bible — Nového zákona. Jeden člen kaš- nického společenství mi řekl: „Tamhle si nás soused počítá.“ Bylo nás

třicet! Pak si mě, jak jsem již tušil, pozvali. Nejdřív (vždycky) mluvili obecně, po sousedsku, aby mě rozmluvili, a pak začali přitvrzovat. Tehdy mi vyčítali: „Nemůžete pořádat programy v necírkevních domech.“ Řekl jsem jim: „Vždyť se to tak dělalo už v toleranční době, že se naše církve scházela v rodinách.“ Ale než aby mě kvůli tomu chtěli využít k tajné spolupráci, přesunuli jsme naše setkávání z Kašnice do Klobouk.

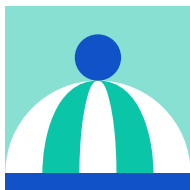
Díky Evě Pilátové jsem byl na tohle všechno připraven. Měli vymyšlenou past na každého, věděl jsem, že naprosto zásadní je odmítnout mlčenlivost.

Blažkov

Před rokem 1968 probíhal Blažkov à la skautské týdny. Po roce 1968 měl ale namále, protože komunisté šmahem zrušili biblické kurzy, a tak ani Blažkov nemohl pod touto hlavičkou dále probíhat. Byla možná pouze rodinná rekreace. A v rámci té bylo příkázáno: pobožnost maximálně ráno a večer. Brňáci z toho byli dost vyplašení a na svých táborech to dodržovali. Miroslavští a Kloboučtí dělali programy pro děti, vyprdli se na to, ignorovali zákazy. Hlavně bratr farář Kalus z Miroslavi. Brňáci byli opatrnější, asi i proto, že Blažkov vlastnili, a šlo o to, aby nám jej komunisté nesebrali. Proto se celé středisko radši moc neopravovalo, nechávalo se to ošuntělé, aby z toho neudělali pionýrský tábor.

A když vzpomenu, Olgo, na tvého tatínka: Jaromír Procházka vlastně pro nás měl svým způsobem výukové programy. Neprobíhaly však na táboře (jak ostatně bylo zakázáno), ale po cestě na něj. Celou cestu nám totiž vykládal historické příběhy. Byli jsme potichu, protože jsme historii poznávali tak, jak nás to ve škole neučili. Mluvil třeba pravdivě o Masarykovi! Úplně to vidím, jak tam jdeme. Spontánní hodina dějepisu v přírodě. Jak Pán Ježíš nám přednášel.

Olga Pikousová a Jiří Gruber ■

O sborech, lidech a víře

K předadventnímu setkání byli tentokrát pozváni dva emeritní faráři našich sborů, jimž se podařilo zůstat ve společenství svého posledního působiště. Olga Tydlitátová z Brna I odpovídala stručně, odpovědi Jaroslava Vítka z Brna II jsme museli redakčně krátit. Snad nám milý respondent promine a nezanevře na náš plátek. Setkání se tentokrát nemohlo uskutečnit naživo, a tak děkujeme Ondřeji Mackovi, že ho zorganizoval a vedl na dálku, elektronicky.

Mohli byste říci něco o své rodině, původu?

Olga Tydlitátová: Můžu. Pocházím ze středostavovské rodiny, nábožensky smíšené, nijak aktivní. S církví jsem přišla do styku ve věku 13 let: „Budeš chodit do konfirmační přípravy.“ „Proč?“ „Protože jsme evangelíci.“

Jaroslav Vítka: Každý příběh lidského života vzniká tím, že se uskutečňuje nevyčísitelné množství nejneuvěřitelnějších nepravděpodobností. Vím to, a přesto se znovu a znovu divím, že ve všem, co mě od malička potkávalo, jsem prožil tolik zvláštní, nezasloužené péče a přízně. Přitom jsem na světě už dlouho... Vyhnu se podrobnějšímu vzpomínání, jak jsme doma žili, když jsem byl malý. Pro mladé lidi by to představovalo přesně to, čemu je dnes zvykem nehezky říkat „bizár“. Zkratkou: žili jsme velmi skromně. Rodiče byli prostí lidé z východní Moravy, myslím však, že v každé situaci jednali velmi pravdivě a odpovědně. Řekl bych, že lidé ve vesnici si jich docela všímali a snad i vážili. Samotě — hájovně uprostřed lesa, kde jsem se narodil a vyrůstal — se tehdy začalo říkat „U Vítků“ (dnes tak bývá označována na mapách). Oba rodiče měli jenom základní vzdělání, a přitom bez jejich usilovné podpory bych nebyl mohl absolvovat střední a vysokou školu.

SETKÁNÍ

Pro evangelický sborový časopis v Brně je nezbytné, abych napsal: nejsem „z dobré evangelické rodiny“. Oba rodiče byli evangelíci (otec byl po nějakou dobu presbyter), členství v evangelické církvi pro mě bylo od malička nezpochybnitelnou samozřejmostí, obdobně i modlitby, Písmo svaté, písně z evangelického zpěvníku. Ale neměl jsem mezi příbuznými žádného faráře, natož zasloužilého církevního hodnostáře. Když jsem po maturitě šel studovat evangelickou teologii a později začal působit jako farář, mnoho lidí se tomu divilo. Byli i ti, kteří rodičům vyčítali, že mi to vůbec dovolili — vždyť prý jsem zkazil celý život jak jim, tak sobě.

Asi nepřilíš populární otázka: co vás přimělo, nasměrovalo ke studiu bohosloví?

O: Vliv evangelických brigád a tehdejších farářů.

Jaroslav Vitek a Olga Tydlitátová

J: Setkání a rozhovory se zajímavými lidmi — vesměs evangelickými faráři. A taky mě v něm docela utvrdil ještě jeden rozhovor jiného druhu. Nedlouho poté, co jsem v posledním ročníku střední školy podal přihlášku na evangelickou teologickou fakultu, mě vyhledal církevní tajemník okresního národního výboru, dal si mě předvolat do ředitelny a tam mě přemlouval, abych přihlášku vzal zpět. Ubezpečoval mě, že nanejvýš do pěti let už nebude v naší zemi žádná církev, nebudou žádní věřící a žádná teologie nebude nikoho zajímat. Paradoxně mě tím přiměl, abych o to víc trval na svém rozhodnutí.

Některé předpovědi se nevyplnily a teologie „mě dostala“. Bylo tam v těch letech několik skvělých učitelů; dokázali nám zprostředkovat, že evangelická teologie je krásné dobrodružství. Ale měl jsem to prostředí rád neméně i kvůli pozoruhodným, vzácným kolegům — studentům, s nimiž jsem se tam postupně setkával. Společné činnosti a sdílené prožívání událostí druhé poloviny šedesátých let v naší zemi — to se nedá vymazat z paměti.

Po šestém semestru jsem se ocitl na studiích na univerzitách v Porýní. Když jsem se vrátil dokončit studium v Praze, bylo mi docela líto, že končím. A věděl jsem, že chci být evangelický farář!

Kdy a kde jste začali farářovat?

O: Po absolutoriu fakulty v roce 1973 a bylo to v Praze–Nuslích, jako vikářka u faráře Blahoslava Hájka.

J: V říjnu roku 1971. Nastoupil jsem jako seniorátní vikář ve Východomoravském seniorátu; místo, kde jsem bydlel a působil, byl Vsetín. Do toho začátku mi vstoupil pozoruhodný člověk, podle jehož pokynů jsem měl pracovat. Byl to senior Emil Ženatý. Přistupoval k tomu, co jsem dělal, pozorně, odpovědně, shovívavě. Ve své vlastní kazatelské službě to byl člověk velmi pečlivý, důsledný, někdo by možná řekl — úzkostlivý. „Můj“ senior taky pokládal za povinnost dbát, aby neprodlužoval můj pobyt na Vsetíně, a přitom přesvědčil vedení církve, abych na samostatné místo nastoupil v „jeho“ seniorátu. V kanceláři církevního ústředí prý kteřísi skřípali zuby, ale já jsem po krásném

vsetínském roce začal na samostatném kazatelském místě v Prusino-
vicích (to je mezi městy Kroměříž, Zlín a Přerov), nicméně pořád
vlastně pod dohledem mého „mentora“ (tak se tomu tenkrát samo-
zřejmě neříkalo). Byl jsem tedy i po delší době stále ještě začátečník
— a určitě mi to nevadilo. Sedm let jsem tam sloužil.

Na co z této doby vzpomínáte rádi či neradi?

O: Ráda vzpomínám na atmosféru ve sboru, nerada na schůze s církevními tajemníky a výslechy na Bartolomějské.

J: Často, opakovaně, rád vzpomínám na lidi. Zdá se mi, že je to největší bonus farářské činnosti. Sbor byl zásobárnou sympatických, zajímavých, podnětně působících osobností rozmanitého věku, povahy, zálib, profesí. Od dětí v náboženství (učil jsem je ještě mnohde ve školách) a nedělní škole, přes další generace až po dědečky a babičky, které člověk potkal na ulici, u nich doma, v kostele. A k tomu přidejme i ty, kdo se sborem a církví neměli nic společného, ale byl jsem pro ně ten evangelický farář.

Ale měl bych pro úplnost zmínit i tři nesnáze života začínajícího faráře na venkovské faře.

První: Nemožnost stanovit si něco jako pracovní dobu a rozvrh činností. Faráře bylo možné vyhledat kdykoli (kvůli čemukoli).

Druhé: Lidé z venkovského sousedství si navzájem viděli do soukromí a nikdo se moc nestaral o to, že by bylo patřičné něčí soukromí respektovat. Obzvláště evangelická fara na vesnici představovala skleněný dům. A našlo se tolik příležitostí, aby se kdekoli důkladně a opakovaně probíralo, kdože je ten nový farář a co o něm kdo zaslechl, jaká je jeho rodina, kdy ráno vstává a jak to, že večer chodí tak pozdě spát, kdo ho kdy navštívil a co tam asi tak chtěl.

A ještě třetí, pro někoho možná jen drobnost, již jsem neměl rád: sborový dům, v němž jsem bydlel, měl ústřední topení s mohutným kotlem na tuhá paliva — obsluhovat jej si vyžádalo v průměru dvě a půl hodiny denně, odjet z domu v době od poloviny října do poloviny dubna na delší dobu než jeden den bylo takřka nemyslitelné. Za sedm let se mi to podařilo tuším třikrát.

Měli jste někdy krizi, která (málem) skončila odchodem?

O: Aní ne.

J: Ano.

Co vás na farářování těšilo, bavilo? A co naopak děsilo, svíralo, ubíralo sil?

O: Těšilo mě společenství, které kolem evangelia vznikalo. Nevím, že by mě něco vysloveně děsilo — sbor není jen v rukou faráře (naštěstí).

J: Nejdřív zopakuju, že pro mě mnoho znamenalo setkávání s lidmi. Neméně jsem si vážil práce s Bibli. Samozřejmě bych jí byl rád věnoval mnohem víc času, než jsem si dokázal pro ni vyhradit. Kázání a katechetické skupiny, příležitostné výklady pro pastorálky a kurzy, příspěvky pro pomůcky ke čtení Písma, to jsem měl rád. Chvilé s Bibli patřily k nejhezčím.

Od první poloviny devadesátých let jsem zvláštní shodou okolností mohl spolupracovat při přípravě a realizaci vikariátu v naší církvi. Znamenalo to vyhledávat a přijímat nové podněty a spolupracovat s nejmladšími kolegy — adepty farářské služby. Byla to další část vrcholně zajímavé činnosti. Vnímal jsem to, s čím iniciativně přicházeli bystří, vzdělání, motivování, energičtí mladí lidé jako vnitřní obohacení, povzbuzení a další projev nevysvětlitelné, nezasloužené přízně, jíž se mi celý život dostávalo.

Dále, namátkou: podnětná přeshraniční setkávání sboru s nizozemskými a rakouskými evangelíky, spolupráce s evangelickou Diakonií. Uvědomuju si, že bych ničeho ze zmiňovaného nebyl schopen bez veliké vstřícnosti a podpory velké části sboru. A téměř nezmíněnu ponechávám podporu, kterou by těžko kdo změřil, a já ji po celou tu dobu ustavičně přijímal od manželky a rodiny.

A to „naopak“. Chci být co nejstručnější, a tak zmíním jenom dvojí. Téměř dvě desetiletí jsem byl farář v zemi ovládané lidmi, kteří potřebovali důsledně hájit protikřesťanskou ideologii vládnoucí strany. A evangelické církvi (ČCE) se v době oné „normalizace“ dostávalo veliké pozornosti. Není přehnané mluvit o útisku. Svíralo to, ubíralo sil, pamatuju si, že jsem víckrát měl strach. Ať se nikdo nediví, že si tolik vážím změn, které začaly na konci listopadu 1989.

To druhé, co jsem od začátku až do samého konce prožíval těžce, byly pohřby. Nezvykl jsem si na ně, „nenačil“ jsem se je, nikdy jsem ve vykonávání této služebnosti nezískal rutinu. Nevím, kolik pohřbů jsem vedl, zejména v prvních dvaceti letech své činnosti. Odhaduju, že to úhrnem muselo být podstatně víc než tisíc. Před každým z nich mi bylo úzko. Skutečně velmi těžké byly pohřby dětí. A dál k tomu už ani slovo.

Měli jste nějaký farářský program, podle kterého jste si trochu stanovovali priority, co pro vás z té pestré palety činností bude podstatnější než jiné?

O: Nejdůležitější bylo vytvářet prostředí, ve kterém se lidé mohli cítit přijati, a ovšem práce s mládeží, která bude pokračovat a vnášet evangelium do měnícího se světa, kterému jako stará osoba někdy nerozumím.

J: Doznávám se, že jsem si něco takového nikdy nedokázal pořádně sestavit. To aktuálně nejpotřebnější mě vždycky předstihlo — a bylo po prioritách.

Ještě předtím, než jsem jako farář začal, tušil jsem, že z toho, co se ode mne bude čekat, zvládnu jenom něco. Připadal jsem si asi nějak podobně, jako když ve válce rukuje třetí záloha. Když už je hodně zle, musí nastoupit i ti nejneschopnější — a snad se tím zabrání nejhorší katastrofě.

Nikdy jsem k žádné z farářských činností nebyl nijak a ničím talentovaný. Záviděl jsem svým vrstevníkům, kolegům, kteří vyprávěli, že si musí práci ve sboru hledat a vymýšlet. Zjišťoval jsem naopak, že na mě práce vždycky už čeká — a nikdy se mi nezdálo, že postačí, abych to odflákl co nejrychleji a věnoval se něčemu úplně jinému, podstatnému.

Obzvlášť intenzivně jsem to vnímal po roce 1989, uprostřed překotně se objevivších nových možností pro farářskou činnost. Přibývalo oblastí, o nichž se mi zdálo, že je tam naléhavě potřeba udělat, k čemu zrovna nebyl nikdo po ruce, a já byl jako naschvál nablízku.

Teprve v posledních letech práce ve sboru se začalo projevovat, že mi ubývá sil, a je patřičné, abych postupně omezoval mimosborové aktivity a věnoval se co nejvíc vlastnímu sboru. Dlužil jsem to lidem v něm.

Ale převážnou většinu z těch desetiletí, kdy jsem farářoval, nebyly pro mě rozhodující plány, nýbrž aktuální okolnosti. Byl jsem ten, kdo zaskočil, ač se k tomu nehodil, jenže zrovna nebyl poblíž nikdo jiný. Snad to nikdy neskončilo nejhorší katastrofou — jistý si tím nejsem. Víím, že v poslední den to beze zbytku vyjde najevo, a bývá mi z toho úzko.

Dokázali byste shrnout své vyznání víry do pár vět?

O: Nedokázala.

J: Poté co jsem přestal být farář, stane se občas, že se mě někdo zeptá: Vy jste věřící? Zjišťuju, že nejsprávnější je, abych odpověděl: Rád bych, ale moc mi to nejde... Netroufám si na víc než na pokusy promyšlet a interpretovat tradiční vyznání víry a chápat jeho obsah v souvislostech, které se mi zdají být aktuální. Jsem si jist, že formulace vyznání víry je možná pouze jako výsledek rozhovoru se současníky i s vyznáním dřívějších křesťanů, vedeného pod normou Písem svatých.

Výsledek: neumím vyslovit vlastní vyznání víry s úmyslem kohokoli přemlouvat, ať věří totéž.

Sám sobě bych se dnes pokoušel říci možná toto: Věřím, že Bůh má dobrý záměr s lidmi a veškerenstvem. Potvrdil to v příběhu Ježíše Krista. Čekám, že ten záměr uskuteční beze zbytku. Víím, že doprovází lidi, zastává se jich a vysvobozuje od zlého. Věřím, že k nim patřím, a chci k nim patřit.

Jaké to bylo zůstat na sboru jako bývalý farář/bývalá farářka? A jaké to je dívat se na různé nástupce, na to, co dělají jinak, neřkuli blbě, rozmetávají dosavadní, sbor pod jejich vedením prochází krizemi?

O: Je to rozhodně zajímavé. Nové přístupy k práci mladších kolegů se mi líbí. Nemyslím, že by náš sbor pod jejich vedením procházel krizemi.

J: Zůstat ve sboru jako bývalý farář je nouzové (tedy nedobré) řešení. To byl i můj případ, když jsem odcházel do důchodu. Neměl jsem žádnou nemovitost a sbor mi tehdy velkoryse pomohl ve zlé nouzi. V Blahoslavově domě vybudoval pro manželku a mě příjemný, prostorný byt a pronajal nám jej. A s tím důchodem to zakrátko bylo trochu jinak, než

jsem si zpočátku představoval. Mladší kolega a kamarád Jirka Gruber, tehdy senior v Brně, mě přiměl, abych se vrátil do služby, a to na půl úvazku jako seniorátní farář v Brně. Zkusil jsem to a zůstalo to tak jemu i mně sedm let. S kazatelskou službou v naší církvi jsem tedy začínal jako seniorátní vikář a po padesáti letech končil jako seniorátní farář. Toť úhrn mé kariéry.

Druhá věta otázky protiřečí mé zkušenosti. (Nechť mi to promine slovuťná redakce mně milého Setkávání.) Ano, měl jsem po ten čas příležitost „z blízkého sousedství“ sledovat práci svých nástupců. Byli skvělí — Saša Jacobea, farářka, která tehdy ve sboru zůstala, a Martin Horák, který mě vystřídal. Všecko, co tu dělali, bylo mnohem lepší, než bych to kdy dokázal já. A totéž platí o Milče Řezníčkové, která tu po čase vystřídala kolegyni Sašu. Bývala to veliká radost sledovat, co vše se jim daří, jak jejich činnost sboru všestranně prospívá. Možná to není žádné pravidlo (určitě to není žádná samozřejmost), ale mně se to přihodilo.

Co byste popřáli svému (bývalému) sboru?

O: Přeji nejen našemu sboru, ale i všem, aby byl ve svém zvěstování čitelný pro dnešní dobu.

J: Jemu i sobě přeju, aby co možná nejdřív měl znovu svého faráře (farářku), budou-li dva, případně snad dvě, tím lépe.

Co byste vzkázali nástupcům?

O: Držte se a hodně sil.

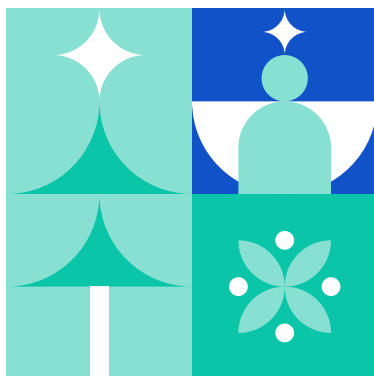
J: Jsem rád, že jsem se svými nástupci mohl mnohokrát hovořit a mnohokrát jim naslouchat. Dva mezitím odešli z Brna, ale neztratili jsme kontakt. Nepokládám za potřebné jim něco vzkazovat, o to méně to pokládám za potřebné na adresu těch, kdo do Blahoslavova domu přijdou. Možná někoho z nich ještě potkám (byl bych tomu velice rád). Možná už to nestihnu. Pro ten případ pevně doufám, že se tu na mě rychle zapomene.

Současníkům se zdá, že církev vstoupila do jiné éry — digitální; začínají v ní dominovat ti, kteří se nenarodili jako křesťané; uprostřed všech povinností, podnětů je méně sil, času sloužit v ní; zamíchá s ní radikální přechod na samofinancování; poprvé se po tisíciletí ocitla na skutečně konkurenčním náboženském trhu... Jaký sbor byste rádi viděli za deset let, jaký sbor byste si přáli?

O: Ráda bych viděla statečný sbor, který s pomocí Boží bude vnášet do nové situace svobod radost a naději, kterou v těchto časech potřebujeme.

J: To je obrovský balík závažných témat. Prozatím snad jenom poznámku: Jsem přesvědčenej, že církev je něco jiného než zajímavý mechanismus, spíš se pro ni hodí metafora živého organismu. Nemůže „zůstat stejná“, mění se. Zdá se mi, že tempo změn zaznamenávaných v přítomnosti se obecně zrychluje. Nemá-li se naše církev proměnit v muzeum, bude nabývat podob, které si neumím představit. Nevadí. Nebojím se, že by na ni Duch svatý zapomněl.

Ondřej Macek ■

Jedno rychlé doporučení

Knihu Ester od Ondřeje Macka, kterou ilustrovala Vlastimila Mlejnková, jsme si teď prolistovaly. Vizuál je moc hezký a ilustrace taky. Textu jistě porozumí i malé děti: je to pro ně lépe zformulované než v Bibli. Vše tam je dobře popsané a pochopitelné. Knížka je zajímavě svázaná. Vzbuzuje tím dojem staré doby. Obrázky jsou sice jednoduché, ale hezké. Skvělé je, že v knížce je na konci i recept na Hamanovy uši. Tuhle knížku doporučujeme všem generacím!

Miriam Dobrovolná a Daniela Doušková ■

Autorky článku s půvabnou knížkou

Sváteční bohoslužby

	Brno I	Brno II
21. prosince 4. adventní neděle	10 hod. Betlémský kostel děti vyprávějí evangelium svou hrou	9 hod. Blahoslavův dům dětská předvánoční hra
24. prosince Štědrý den	15 hod. Betlémský kostel 23 hod. Červený kostel	15 hod. Blahoslavův dům
25. prosince Boží hod vánoční	10 hod. Červený kostel 14 hod. Rychmanov	9 hod. Blahoslavův dům 10.30 hod. Tišnov
26. prosinec 2. svátek vánoční	společně s Brnem II	9 hod. Blahoslavův dům
28. prosince první neděle po Vánocích	10 hod. Červený kostel	9 hod. Blahoslavův dům 10.30 hod. Tišnov
31. prosince konec roku	17 hod. Červený kostel	společně s Brnem I
1. ledna začátek občanského roku	10 hod. Červený kostel	společně s Brnem I
4. ledna druhá neděle po Vánocích	8.30 hod. Betlémský kostel 10 hod. Červený kostel	9 hod. Blahoslavův dům 10.30 hod. Tišnov
11. ledna třetí neděle po Vánocích	10 hod. Červený kostel (volba farářů) 14 hod. Rychmanov	9 hod. Blahoslavův dům 10.30 hod. Tišnov

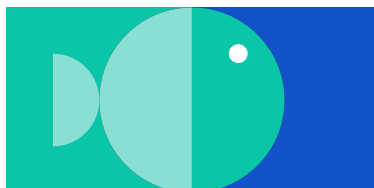
Kalendář sborových akcí

Brno I

11. ledna sborové shromáždění s volbou kazatelů
 20. ledna ekumenické bohoslužby u sv. Jakuba (17.30 rozhovor na faře, 19 bohoslužby v kostele)
 8. února přespávání s dětmi, rodinná neděle na Zelené faře, sborový oběd, sborové téma
 26. února pubkvíz (výtěžek pro Ovečku)
 1. března postní koláče pro Diakonii ČCE (dorost, děti, konfirmandi)
 13.—15. března víkendový pobyt mládeže
 22. března výroční sborové shromáždění (volba poloviny staršovstva)
 27.—29. března pobyt s konfirmandy

Brno II

18. ledna společné bruslení na Moraváku
 25. ledna, 18 h. cembalový koncert s Konzervatoří EA v Olomouci
 8. února masopustní sborový oběd
 15. března, 17 h. hudební nešpor s Godhájem

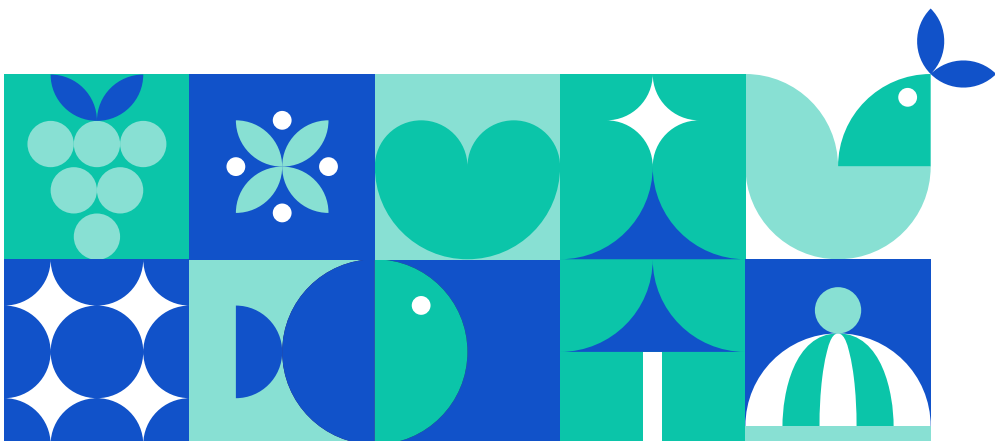

Loučení s bratrem farářem Jiřím Gruberem

Křest Otakara Tůmy v Blahoslavově domě

List sborů Českobratrské církve evangelické v Brně I a Brně II.
Vychází čtyřikrát ročně, uzávěrka příštího čísla je 6. března 2026.
V tištěné verzi za doporučenou cenu 80 Kč,
lze ji uhradit níže přiloženým QR-kódem. O zaslání elektronické verze lze
požádat e-mailem na uvedené sborové adresy.

Odpovědná redaktorka Lenka Dobrovolná (lendobrovolna@seznam.cz).

Grafická úprava Jitka Jirásková. Plakát pro děti Iva Tůmová,
presbyterský komiks Petr Dobrovolný.

Fotografie laskavě poskytli Ondřej Macek, Iva Květonová, Petr Lindner,
Petr Socha, Marta Procházková, Daniela Doušková, Matuš Sedlák, Matěj
Jirásek, Benfoto ad.

Jazykovou korekturu provedl třč. Roy Doušek.
Děkujeme všem přispěvatelům za jejich články.

Registrace MK ČR EI2109

Kontakty: FS ČCE Brno I, Opletalova 6, web: cervenykostel.cz;

e-mail: sbor@cervenykostel.cz

faráři: Ondřej Macek (tel. 739 244 754) a Iva Květonová (tel. 734 857 003)

FS ČCE Brno II, Lidická 79, web: blahoslavak.cz

e-mail: sbor@blahoslavak.cz;

administrátor: David Sedláček (tel. 603 186 128)

Brno I

Brno II

